

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๑๐

บทบรรณาธิการ

คำถาม ระหว่างขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึด โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า ได้รับชำระหนี้จากจำเลยครบถ้วนแล้ว โดยมีได้แถลงขอถอนการบังคับคดี หากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึดไปเพื่อประโยชน์แก่ผู้รับจำนองซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ปริมสิทธิ ดังนี้ โจทก์ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมยึดแล้วไม่มีการขายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๔๓/๒๕๖๖

ระหว่างเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ยึด โจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า โจทก์ได้รับชำระหนี้จากจำเลยครบถ้วนแล้ว โดยไม่ได้แถลงว่า โจทก์ขอถอนการบังคับคดี ทั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีสั่งคำแถลงว่า โจทก์แถลงผลการชำระหนี้ภายนอกแต่ยังไม่สละสิทธิการบังคับคดีก็ตาม แต่คำแถลงของโจทก์เช่นนี้ย่อมเป็นผลให้โจทก์ไม่มีสิทธิบังคับคดีจากทรัพย์สินจำนองที่ยึดไว้ได้อีกต่อไป ซึ่งต้องถือว่าเป็นกรณีที่โจทก์ขอถอนการบังคับคดี และเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องถอนการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๙๒ (๗)

หลังจากโจทก์แถลงว่าจำเลยได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองต่อไปเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องซึ่งศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ปริมสิทธิ และผู้ร้องเป็นผู้ซื้อทรัพย์สินได้จากการขายทอดตลาดกับชำระราคาด้วยการใช้สิทธิหักส่วนได้ใช้แทน เช่นนี้ เป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๒๗ ด้วยการให้ผู้ร้องเข้าดำเนินการบังคับคดีต่อไปจากโจทก์เนื่องด้วยมีการถอนการบังคับคดี

โจทก์เป็นผู้ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินจำนองแล้วมีการถอนการบังคับคดีของโจทก์โดยโจทก์ยื่นคำแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีว่า จำเลยได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว จึงไม่ได้บังคับแก่ทรัพย์สินจำนองด้วยการขายทอดตลาดเพื่อประโยชน์ของโจทก์ เป็นกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินแล้วไม่มีการขาย โจทก์ต้องรับผิดชำระค่าธรรมเนียมยึดแล้วไม่มีการขายตามตาราง ๕ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กับค่าใช้จ่ายในการบังคับคดี อันเป็นค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๓ วรรคสอง และมาตรา ๑๖๙/๒ วรรคสี่ ทั้งเจ้าหนี้ซึ่งศาลอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้จากเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองก่อนเจ้าหนี้อื่นตามมาตรา ๓๒๔ มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีต่อไปตาม

มาตรา ๓๒๗ ต้องเป็นผู้ชำระค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีในส่วนที่ดำเนินการบังคับคดีต่อไปต่างหากตามมาตรา ๑๕๓ วรรคสี่ จึงหาได้ทำให้โจทก์หลุดพ้นความรับผิดในค่าฤชาธรรมเนียมในการบังคับคดีที่โจทก์เป็นผู้ขอบังคับคดีในส่วนของตนไม่

คำถาม การไม่เห็นด้วยกับดุลพินิจของศาล จะยื่นคำร้องขอเพิกถอนคำสั่งหรือคำพิพากษาโดยอ้างว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๗๗/๒๕๖๖

กระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบกับกระบวนการพิจารณาที่แต่ละฝ่ายเห็นไม่ตรงกันเป็นคนละกรณี ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ หากศาลสั่งไปโดยผิดระเบียบ ถ้าจะขอเพิกถอนก็ต้องขอเพิกถอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ แต่หากเป็นเรื่องที่ศาลใช้ดุลพินิจอยู่ในกรอบของกฎหมายแล้ว ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เห็นด้วยกับดุลพินิจของศาลก็ต้องใช้สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในลักษณะอุทธรณ์ฎีกาโดยเฉพาะ เพื่อให้ศาลสูงแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือคำพิพากษานั้น จะขอเพิกถอนคำสั่งหรือคำพิพากษาโดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ ไม่ได้

จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษาลงโทษจำคุก ๒ ปี จำเลยอุทธรณ์เพียงขอให้ลงโทษสถานเบา และรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ อันบ่งชี้ได้ว่าศาลชั้นต้นใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานอยู่ในกรอบของกฎหมาย ซึ่งต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืน คำพิพากษาดังกล่าวจึงผูกพันคู่ความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕ หากจำเลยไม่เห็นด้วยกับดุลพินิจของศาลชั้นต้นก็ชอบที่จะฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๑๖ เพื่อให้ศาลฎีกาแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ซึ่งจำเลยก็ได้ใช้สิทธิฎีกาในคดีหลักแล้ว ดังนั้นแม้การใช้ดุลพินิจดังกล่าวของศาลชั้นต้นจะไม่ตรงกับความเห็นของจำเลย ก็ไม่ถือว่าเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ กรณีจึงไม่มีเหตุให้จำเลยขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕

คำถาม คดีอาญา โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมเพื่อไกล่เกลี่ย และกำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐาน นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลยและกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้นจะพิพากษายกฟ้องโจทก์ ได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

(ก) คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๕๒๒/๒๕๖๓

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดให้ศาลยกฟ้องเสีย คำว่า "กำหนดนัด" ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กำหนดนัดไต่สวนมูลฟ้องหรือกำหนดนัดตรวจพยานหลักฐานหรือกำหนดนัดพิจารณา ซึ่งเป็นหน้าที่ของโจทก์ที่จะต้องมาดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อศาลตามที่กฎหมายกำหนด

ภายหลังศาลชั้นต้นประทับฟ้องและจำเลยยื่นคำให้การปฏิเสธแล้วจำเลยแถลงขอนำคดีเข้าสู่ชั้นไกล่เกลี่ย ศาลชั้นต้นอนุญาตและให้มีหนังสือแจ้งผู้เสียหายมาศาลเพื่อไกล่เกลี่ยในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา ทั้งต่อมานิติกรชำนาญการพิเศษของศาลชั้นต้นมีหนังสือเชิญผู้รับมอบอำนาจของผู้เสียหายมาไกล่เกลี่ยกับจำเลย ณ ห้องประชุมไกล่เกลี่ย ในวันเวลาดังกล่าวเพื่อยุติคดีตามที่ศาลชั้นต้นกำหนด จึงเป็นการนัดผู้เสียหายและจำเลยมาไกล่เกลี่ยซึ่งมิได้เกี่ยวข้องกับโจทก์ การที่ศาลชั้นต้นบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณาว่า นัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การ/คุ้มครองสิทธิ/ตรวจพยานหลักฐาน/ไกล่เกลี่ยวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เวลา ๙ นาฬิกา หากจำเลยให้การปฏิเสธให้ผู้พิพากษาประจำศูนย์กำหนดวันนัดตรวจพยานหลักฐานและประชุมคดี และแจ้งให้คู่ความ ทนายความปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการประชุมคดีและตรวจพยานหลักฐานด้วย แสดงว่าในการนัดตรวจพยานหลักฐานนั้น ศาลชั้นต้นจะต้องกำหนดวันนัดและแจ้งให้คู่ความทราบอีกชั้นหนึ่ง ดังนั้น การที่โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมเพื่อไกล่เกลี่ยซึ่งมิใช่วันนัดตรวจพยานหลักฐานหรือนัดพิจารณาจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ที่ศาลชั้นต้นจะยกฟ้องโจทก์เสียได้

(ข) คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๕๒/๒๕๖๒

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดให้ศาลยกฟ้องเสีย ซึ่งคำว่า "กำหนดนัด" ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กำหนดนัดไต่สวนมูลฟ้องตามมาตรา ๑๖๖ ประการหนึ่ง กำหนดนัดตรวจพยานหลักฐานตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง ประการหนึ่ง และกำหนดนัดพิจารณาตามมาตรา ๑๖๖ ประกอบมาตรา ๑๘๑ อีกประการหนึ่ง หลังจากประทับฟ้องแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้หมายเรียกจำเลย

มาให้การในวันนัดพร้อม โดยมีได้กำหนดชัดแจ้งว่า นอกจากการสอบคำให้การจำเลยแล้ว จะดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นได้อีก จึงเป็นเพียงการนัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลย ดังนั้น เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมดังกล่าว ซึ่งมีใช้วันนัดตรวจพยานหลักฐานหรือนัดพิจารณาหรือนัดสืบพยานโจทก์ กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ศาลชั้นต้นจะยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาล ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๗๓/๒ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ได้ ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องโดยอาศัยบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาหลังจากมีคำสั่งดังกล่าว นั้น จึงเป็นการไม่ชอบโจทก์ยอมไม่อยู่ในบังคับที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๘๑

(ค) คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๔๙๓/๒๕๖๐

ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ถ้าโจทก์ไม่มาตามกำหนดนัดให้ศาลยกฟ้องเสีย ซึ่งคำว่า “กำหนดนัด” ตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายถึง กำหนดนัดไต่สวนหรือกำหนดนัดพิจารณา

โจทก์ไม่มาศาลในวันนัดพร้อมเพื่อสอบคำให้การจำเลยและกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์ ซึ่งมีใช้วันนัดพิจารณาหรือนัดสืบพยานโจทก์ แต่เป็นวันที่โจทก์มาศาลเพื่อกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์และเพื่อกำหนดวันนัดพิจารณาคดี กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ ที่ศาลจะยกฟ้องได้ ดังนั้น ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ยกฟ้องโจทก์ เพราะเหตุที่โจทก์ไม่มาศาลโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง โดยอาศัยบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๑ และ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๔๙๙ มาตรา ๔ แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาหลังจากมีคำสั่งดังกล่าว จึงไม่ชอบ

**นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ**